XVI. FIATAL MŰSZAKIAK TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAKA

Kolozsvár, 2011. március 24–25.

RAVATALOZÓ KÁPOLNA NAGYBODOLYA – HORVÁTORSZÁG

dr. KONDOR Tamás, NAGY Viktor, DURKÓ András

Abstract

In Croatia We have a project on conservation of built heritage and on value-creating activities. In our research we have reached a stage when we had to design a new mortuary chapel for a little village called Nagybodolya which inhabitants are left alone Hungarians. At first the vision of the future does not sound positive. We had to draw up a function that express this problem and achieve it by giving strength and insistence to the Hungarians who want to keep their roots and faith in the beauty of life.

Key words:

mortuary chapel, Hungarians, identity

Összefoglalás

Horvátországi értékmentő kutatásainknak és értékkeremtő tevékenységünknek egy olyan szakaszához értünk, mikor egy magára maradt, magyarok által lakott kicsiny település – Nagybodolya – számára, egy új ravatalozót kellett terveznünk. Ezt az első hallásra korántsem pozitív jövőképet sejtető funkciót kellett úgy megfogalmaznunk, hogy annak megvalósításával, az élet szépségét hangsúlyozó hitet, a magyarság gyökereit megtartani akaró erőt és kitartást adjunk az ott élőknek.

Kulcsszavak:

ravatalozó kápolna, magyarság, identitás

1. Bevezetés

A történelem során, a hazánk határain kívül rekesztett magyarság, egyre nehezebb helyzetbe szorult. Többségi társadalmon belüli arányuk, politikai – gazdasági – kulturális státuszuk folyamatosan erősödő negatív tendenciát mutat. Lélekszámuk megfogyott. Korábbi tömbszerű közösségük elszórványosodott, identitásában egyre gyengülő diaszpórában él. Közösségi intézményrendszerük felbomlott, a magyar nyelvű oktatási intézmények száma a korábbinak töredéke. Programunk, melyet 2006-ban a Horvátországi Magyarok Szövetségével közösen kezdtünk el, egy társadalmi ügyet, a horvátországi magyarság szülőföldön való megmaradását, gazdasági megerősödését, a civil társadalom intellektuális gyarapodását, identitásuk megőrzését és megerősítését szolgálja.

Építészeti felméréseink hatására erősödött a magyar kultúra épített szimbólumaiként fennmaradt házak megbecsülése. Együttműködésünk keretében eddig öt tájház került kialakításra és az elmúlt években több felújított közösségi épületet és egy népfőiskolát avattunk, melyek segítségével újra száll a magyar szó, művelődik, társadalmi közösséget épít a magyar kisebbség.

1. ábra Nagybodolyai ravatalozó kápolna két nézete a belső átrium kertből

2. ábra Nagybodolyai ravatalozó kápolna nézete a keresztút irányából, ill. a temetőkert felől.

2. Az identitás erősítése az építészet által

Nem olyan régen, tevékenységünknek egy olyan kihívásához értünk, mikor egy magára maradt, magyarok által lakott kicsiny település – Nagybodolya – számára, egy új ravatalozót kellett terveznünk. Ezt az első hallásra korántsem pozitív jövőképet sejtető funkciót kellett úgy megfogalmaznunk, hogy annak megvalósításával, az élet szépségét hangsúlyozó hitet, a magyarság gyökereit megtartani akaró erőt és kitartást adjunk az ott élőknek. Ennek eléréséhez fontos előfeltétel volt, hogy a lokális identitásra alapozva, a helyi anyagokból, az itt élőkkel közösen tervezzük meg és építsük fel a ravatalozó kápolnát. A terv elkészült, most az elhagyott, háborúban elpusztult, romként megmaradt épületek anyagának gyűjtése, a föld téglává formálása, az építés alkotó folyamata és lélekkel való feltöltése következik.

A nagybodolyai ravatalozókápolna helyéül, a település temetődombját választottuk. A kálváriásor templommal átellenes végén, az új sírok felett, északi oldalról azokra nyitottan, míg déli oldalról a természet által visszahódított, több száz éves temető sírkövei közt felnövő fák lombjai által takarva találtuk meg a helyet, hol élő és holt, Isten és ember egymással találkozik. Az épület funkciójának megha-

tározásakor a „búcsúszertartás” helyett a találkozást, az emlékezést, a lét örök körforgását, a test és a lélek szétválását és újraegyesülését vettük meghatározónak. A külső pergolás tér elsősorban egy pihenő kert, s csak másodsorban a ravatalozó bővíthető fogadótere. Padok, melyekre leülve, visszaidézhetjük a múltat, „beszélgethetünk” elhunyt szeretteinkkel.

3. ábra Nagybodolyai temető helyszínrajza a meglévő templommal, a felvezető keresztúttal és a tervezett ravatalozó kápolnával

A ravatalozókápolna tere létünk kettősségét, földből és istentől eredeztetett elemeinek harmonikus egységét, és azok szétválását szimbolizálja. Mi földi anyánktól ered - a „test” – agyagból, fából, téglából tervezett. Mit Isten adott nekünk – a „lélek” - csupa fehér fényesség, napfény, mész, harangszó. Az elhunyt, e két létforma – testi és lelki – határán, azok találkozási pontján fekszik ravatali „ágy”-án. Lelke a mennybe vezető szimbolikus „lajtorján” át, a harang megkondulásával a fény felé távozik, míg földi porhüvelyé, szerettei által kísérve a temetőkertbe. Az utat végigkíséri a ravatal fehér mészkő tömbjének padlósíkba süllyesztett vonala, melynek másik végén az öröklét szoborba faragott gondolatísága áll.

3. Összefoglaló

Ez a kápolna az életről szól! Megvalósításába igyekszünk bevonni mindazokat, akik Nagybodolyán élnek, innen elvándoroltak, vagy éppen kutatni érkeztek ide. Mindenkit, akit ez a hely valamilyen módon magához kötött. A falak múltból teremtett anyagának újraformálásával, nemcsak felfelé terjeszkedünk, de belül a lelkünkben, mély gyökereket is eresztünk e tájba. A kápolna és az összetartó közösség egyszerre épül!

4. ábra Nagybodolyai ravatalozókápolna metszeti és alaprajzi kialakítása

Irodalom

- [1] Sipos Zsivics Tünde, dr. Kondor Tamás: *Bilogorai Magyarok – Mađari Bilogore*, Magyar Egyesületek Szövetsége „Sztárai Mihály Oktatási és Kulturális Központ – PTE PMMK Beruer Marcell Doktori Iskola, Pélmonostor-Pécs, 2008, 6-13 oldal
- [2] dr. Kondor Tamás: *XV. Fiatal Mszakiak Tudományos Ülésszaka konferenciakötet / Értékmérés - Értékteremtés*, Erdélyi Múzeum - Egyesület, Kolozsvár, 2010, 173-176 oldal, ISSN 2067-6-808
- [3] dr. Kondor Tamás és dr. Kiss Tamás: *A horvátországi magyarság kutatása és jövőképfelnevelése*, EÖKiK - MEH, Budapest, 2010
- [4] dr. Kondor Tamás: *Conference on Engineering Research, Sixth International PhD & DLA Symposium / Verstärkerung der Identität durch die Architektur*, PTE Pollack Mihály Műszaki Kar, Pécs, 2010, C:46, ISBN 978-7298-40-0

dr. Kondor Tamás

Munkahely: Pécsi Tudományegyetem - Pollack Mihály Műszaki Kar - Építéskivitelezési Tanszék
 Cím: 7624 Magyarország, Pécs, Boszorkány utca 2.
 Telefon / Fax: +36-72-503-650/3708
 E-mail: kondor@kondor.hu